UUTISET

Suomessa eräät innokkaat uskoivat pääsevänsä ennustajien ennätysten kirjaan julistamalla, että Suomikin oli jo jättänyt eurolle henkiset jäähyväiset. **JARMO MÄKELÄ UUTISTAUSTASSAAN**

Ikärajan nosto ja epävarma jatko innostavat luopumistuen hakuun

Luopujan ikäraja nousee lähisukulaisten sukupolvenvaihdoksissa vuodenvaihteessa. Järjestelmän jatko on epävarma.

Tiiminvetäjä **Eila Tamminen** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa (Mela) enteilee 350–400 luopumistuen hakemusta tänä vuonna.

”Vuodesta tulee hyvä luopumistuen vuosi.”

Syyskuun loppuun mennessä luopumistukea haettiin liki 300 maatilalta. Melassa odotti viime viikolla etukäteispäätöstä 80 hakemusta.

Tahti näyttää tiivistyvän loppuvuotta kohti. Elokuussa luopumistuen hakemus jätettiin 39 maatilalta ja syyskuussa jo 73 maatilalta.

Viime vuonna luopumistuessa toteutui 253 sukupolvenvaihdosta.

Tamminen toivoo hyvin valmisteltuja hakemuksia. Niissä kaikki tarvittavat selvitykset ja liitteet on laitettu hakemukseen mukaan.

Ikäraja nousee perheen sisäissä vaihdoksissa

Ensi vuoden alusta luopujan ikäraja nousee 56 vuodesta 59 vuoteen lähisukulaisten sukupolvenvaihdoksissa. Vieraiden vaihdoksissa ikä on 60 vuotta.

Jos luopumistuen hakemus jätetään tämän vuoden aikana, se käsitellään silloin nykypykälin.

Etukäteispäätös syntyy Melassa kolmessa kuukaudessa. Loppuvuoden hakemuksiin päätös ei ennätä tämän vuoden puolella. Päätös on voimassa vuoden.

Luovutuskirja pitää allekirjoittaa ja tilan hallintaoikeus siirtää viimeistään joulukuun loppuun mennessä 2014. Mela kirjaa tämän päätökseensä.

Luopumistuki auttaa luopujan toimeentuloa vain sukupolvenvaihdoksissa. Lisämaan kaupat ja pellon vuokraukset suljettiin luopumistuesta.

Tämän vuoden tilastoissa näkyy vielä lisämaan kauppoja sekä vuokrauksia. Päätöksiä ja lopullisia kauppoja jäi tähänkin vuoteen.

Jatkosta aletaan neuvotella

Laki luopumistuesta on voimassa ensi vuoden loppuun asti. Rahoitus on hieman epäselvä. EU:ssa vaihtuu ohjelmakausi ensi vuonna.

”Mitä todennäköisimmin nykyistä luopumistukea voidaan soveltaa vuoden 2014 loppuun asti”, maatalousneuvos **Esko Juvonen** ministeriöstä vakuuttaa.

Valtioneuvosto ehdotti pari viikkoa sitten, että luopumistukea jatketaan seuraava ohjelmakausi eli vuoteen 2020 asti. Jatkoa esitetään ensi vuoden ehdoin.

Ministeriössä selvitetään keinoa jatkolle. Se voi syntyä valtiontuen suuntaviivoja uudistamalla. Komissiossa ei haluta käyttää 141-artiklaa rakennetoimiin.

Maatalousjohtaja **Minna-Mari Kaila** MTK:sta sanoo luopumistuen jatkon olevan epävarmalla pohjalla.

”Epävarmuus on kovin hankalaa luopumista suunnitteleville viljelijöille.”

JUHANI VIITALA

Lutu luopumistavoittain 2007–2013

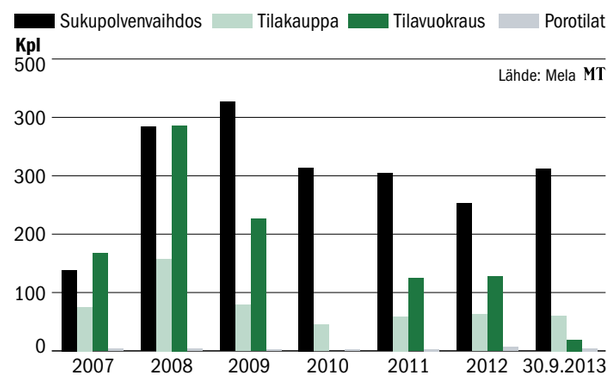

Virkkunen karsisi lisää tehtäviä

Hallinto- ja kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) haluaa ministeriöiden tekevän uudet listat kuntien tehtävien karsimiseksi.

Ministeriöiden oli määrä listata kunnilta poistettavat tehtävät lokakuun alkuun mennessä, mutta niitä kertyi vain kouralliinen. Tavoite jäi kauas hallituksen haluamasta miljardin euron säästöstä.

Hallituksen on määrä päättää vähennettävistä tehtävistä marraskuussa, joten uusilla listoilla on kiire.

Työn vauhdittamiseksi hallitus aikoo asettaa euromääräiset karsintatavoitteet ministeriöittäin. Miljardin euron tehtävätasolla oltiin vuonna 2002, joten tavoite ei ole Virkkusen mielestä mahdoton.

Virkkunen ja pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) ovat pettyneitä myös Kuntaliiton karsintalistaan. Se oli tyhjä.

Kuntaliitto totesi, että hallituksen pitäisi joko luopua uusien tehtävien sälyttämisestä kunnille tai antaa niihin rahaa. Karsittavia tehtäviä, velvoitteita tai lievennettäviä vaatimustasoja se ei suostunut listaamaan.

Kysymys on arvovalinnasta, joka on hallituksen ja poliitikkojen tehtävä, toimitusjohtaja **Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma** totesi. ”Työ on valmisteltava ministeriöissä.”

Katainen ja Virkkunen huomauttivat viikko sitten Järvenpäässä, että kuntien etujärjestö on usein valittanut liiallista tehtäväkuormaa.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Kuntien tehtävät ja velvoitteet ministeriöittäin

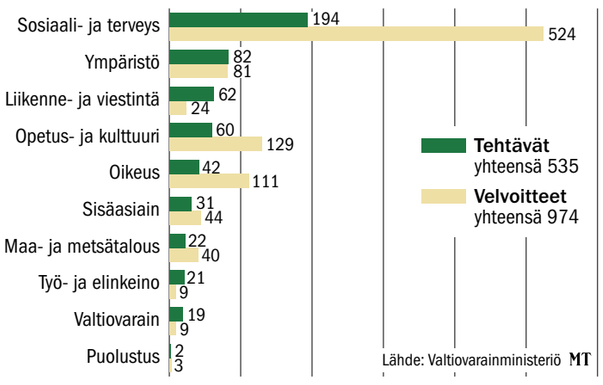

Suomi-pykälän läpimeno varmistui

BRYSSEL (MT)

EU:n maatalouspolitiikan siirtymäkauden asetukseen kuuluvan Suomi-pykälän läpimeno on varmistunut.

EU-komissio, parlamentti ja jäsenmaat pääsivät torstai-iltana sopuun maatalouspolitiikan siirtymäkauden säännöistä.

Osana sopimusta hyväksyttiin myös artikla 149a, joka antaa Suomelle oikeuden maksaa kansallista tukea Etelä-Suomen viljelijöille vuoteen 2020 saakka.

Artiklan mukaan Suomi voi tilapäisesti ”puskuroida” 141-tuen päättymistä.

Lopullisessa muotoilussa artiklaa kiristettiin siten, että kansallinen tuen suuruus saa vuonna 2020 olla korkeintaan 30 prosenttia siitä, mitä se on tänä vuonna. Lisäksi tuen ehtona on, että kaikki muut EU:n maatalouspolitiikan keinot käytetään täysimääräisesti.

Pykälän mukaan Etelä-Suomen kansallinen tuki saisi vuonna 2020 olla enintään 18,9 miljoonaa euroa. Suomen hallituksen tukiesityksen kannalta raja ei ole ongelma, koska hallitus esittää vuodelle 2020 vain 17,4 miljoonan euron pottia.

Kokonaisuudessa EU:n maatalouspolitiikan uudistus tulee voimaan 2015 alusta ja nykyiset ohjelmat jatkuvat ensi vuoden yli. Koplattujen tukien osuutta voidaan kasvattaa kuitenkin hieman jo ensi vuodesta lähtien.

NIKLAS HOLMBERG

Kemiönsaari tähtää yrittämisen mallikunnaksi

Ison työnantajan konkurssi vuosi sitten pakotti käärimään hihat

KEMIÖNSAARI (MT)

Kehitysjohtaja **Gunilla Granberg** ja kunnanhallituksen puheenjohtaja **Wilhelm Liljeqvist** (r.) Kemiönsaarelta seisovat Kasnäsin lauttarannassa.

Liljeqvistin perheen matkailu- ja kalanjalostusyhtiöt ovat FnSteelin konkurssin jälkeen saaristokunnan suurin yksityinen työnantaja.

Tilanne on valoisampi kuin vuosi sitten, kun FnSteel ajautui konkurssiin. Kemiönsaarella ehdittiin jalostaa rautaa yhtäjaksoisesti yli 325 vuotta, Granberg kertoo.

Konkurssi jätti työttömäksi 182, lisäksi 50 alihankkijoiden työpaikkaa oli uhattuna.

Työttömyyden pelättiin hyppäävän 5,7 prosentista 12 prosenttiin. Niin hullusti ei käynyt. Syyskuussa ilman työtä oli 8,8 prosenttia työvoimasta, Granberg sanoo. Tilanne on edelleen huolestuttava.

Osa työttömäksi jääneistä on työllistynyt omassa kunnassa, mutta valtaosa on hakenut töitä kauempaa, muun muassa Vikingin Gracelta. Perinteisesti Kemiönsaarella on ollut muuttovoittoa. Konkurssin takia lähtijöitä on ollut nyt tulijoita enemmän.

Rakennemuutoskunta

Kemiönsaari hakeutui pikavauhtia äkilliseksi rakennemuutoskunnaksi ja pääsi. Se tarkoitti isoa kehittämispotkua runsaan 7 000 asukkaan kunnalle. Kehittämishankkeisiin saatiin miljoona euroa ja -tukiin vielä puoli miljoonaa kolmen vuoden ajalle.

Tekemättä rahoja ei heru. Elinkeinotoimi ja kunta käärivät hihansa. Neljä hanketta polkaistiin liikkeelle.

Irtisanottaville ryhdyttiin järjestämään monenlaista koulutusta sen mukaan, mitä ihmiset toivovat. Lähihoitajia on koulutettu, samoin rakentajia. Yrittäjäkurssin jatkokurssia mietitään.

Kuntaan kaavaillaan 30–50 isoa tuulivoimalaa. Rakentamisessa ja huollossa on töitä, mikäli voimaloille löydetään sijoituspaikat.

Matkailussa piilee paljon uusia mahdollisuuksia. Kunnassa on yli 3 000 saarta. Pääsaari on toiseksi suurin meren saari Ahvenanmantereen jälkeen.

Lomamökkejä on 4 500 ja rakentamattomia tontteja vielä 3 000. Mökeillä myös asutaan pidempään kuin ennen, keskimäärin lähes 3 kuukautta vuodessa. Suurin osa mökkiläisistä on pääkaupunkiseudulta.

Mökkiläisten ansiosta kunnassa on edelleen 12 kauppaa. Mökkeihin investoidaan jopa sata miljoonaa euroa seuraavien viiden vuoden aikana.

Kemiönsaareen kuuluu 3 000 saarta ja kunnassa on yhtä monta rakentamatonta tonttia. Uutta satamaa mietitään. Kuva on Kasnäsistä.

KARI SALONEN

Puolustusvoimat on luopumassa Öron linnakesaaresta. Omistajaksi kaavaillaan metsähallitusta, mutta kunta toivoo saavansa sen matkailukäyttöön. Vuosikymmenen päästä Örolla voi vierailla 30 000 kävijää vuodessa, Granberg visioi.

50 uutta yritystä vuodessa

Granbergin mukaan periksi ei anneta. Kemiönsaarella on perinteisesti ollut vahvaa yrittäjyyttä. Yrityksiä on 650, lähes kaikki toimivat ja maatilat sen päälle. Useimmat ovat pieniä yhden hengen yrityksiä.

Pari vuotta sitten yrityksiä perustettiin 50 vuodessa. Samaan tähdätään edelleen. Alkuvuonna on perustettu 30 yritystä, Granberg kertoo.

Rima on nostettu riittävän korkealle. ”Aiomme tehdä Kemiönsaaresta Varsinais-Suomen yrittäjämyönteisimmän kunnan”, Liljeqvist ja Granberg vakuuttavat.

”Täällä on draivia ja yrittäjiä kuunnellaan.”

Yrittäjät kutsutaan aamukahville kahteen paikkaan joka kuukausi. Kävijöitä on yleensä viitisentoista. Osa kyselee tietoa yritysneuvonnasta ja -tuista, toiset tulevat tapaamaan tuttuja. Vaihtuvuutta ja uusia kasvoja on, mikä on myönteistä, Granberg sanoo.

Vaikka kuntatalous on tiukentunut, Kemiönsaari ei ole tinkinyt yrittäjien palveluista. Kehitysosastolla on töissä 8 henkilöä.

Kunnan talous on pysynyt siedettävänä. Taseessa on 10 miljoonaa ylijäämää.

Helppoja aikoja ei ole tiedossa. Edessä on isoja investointeja: uusi päiväkoti, koulujen saneeraukset ja vesiverkosto kaipaa kohentamista. Uutta satamaakin suunnitellaan.

VEIKKO NIITTYMAA

Maakunnan yrittäjämyönteisimmäksi tähdätään, toteavat kunnanhallituksen puheenjohtaja Wilhelm Liljeqvist (r.) ja kehitysjohtaja Gunilla Granberg Kemiönsaarelta. Alkuvuonna on perustettu 30 uutta yritystä.

UUTISTAUSTA

Onko pahin todella ohi?

Jos Euroopan unioni hakisi EU:n jäsenyyttä, sen hakemus hylättäisiin, koska hallinto ei täytä niitä demokratian vaatimuksia, joita EU jäseniltään edellyttää.

Tästä kuluneesta vitsistä muistutettiin viime viikolla tilaisuudessa, johon Ulkopoliittinen instituutti ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos olivat kutsuneet joukon koti- ja ulkomaisia eturivin asiantuntijoita arvioimaan EU:n uusinta suurhanketta eli pankkiunionia.

Unioni rakentuu kolmen pilarin varaan. Ne ovat keskitetty pankkivalvonta, yhteinen kriisirahasto sekä talletussuojan yhtenäistäminen. Uudistuksen on määrä tulla voimaan asteittain sen jälkeen, kun maanosan pankkien todellinen tila on selvitetty. Tämän on määrä tapahtua Euroopan keskuspankin ohjauksessa ensi vuoden alkupuolella.

Tavallaan on pieni ihme, että nyt ollaan näinkin pitkällä. Moni ei halua enää muistaa, kuinka vielä 14 kuukautta sitten puhuttiin yleisesti koko euroalueen hajoamisesta. Suomessa eräät innokkaat uskoivat pääsevänsä ennustajien ennätysten kirjaan julistamalla, että Suomikin oli jo jättänyt eurolle henkiset jäähyväiset.

Ennustajat hairahtuivat

Runsaassa vuodessa on tapahtunut paljon. Selvä käänne tapahtui, kun Euroopan keskuspankki ilmoitti tukevansa euroa kaikin mahdollisin keinoin.

Monet talousteoreetikot pitivät päätöstä varmana merkkinä siitä, että maailmanloppu oli tulossa: rahaa ”lotraamalla” EKP vain siirsi väistämätöntä eteenpäin, minkä jälkeen romahdus olisi entistä syvempi. Käytännössä markkinat rauhoittuivat ja ongelmamaiden korot kääntyivät laskuun.

Samaan aikaan jäsenmaiden pää- ja valtiovarainministerit aloittivat ankaran direktiivitehtailun, jonka tavoitteena oli varmistaa, etteivät havaittujen ongelmien kaltaiset taloudelliset ylilyönnit – julkisen sektorin paisuttaminen, holtiton velkaantuminen ja kiinteistökuplat – enää jatkossa olisi mahdollisia. Näin eurokraattien salakieleen ilmestyivät käsitteet ”sixpack”, ”twopack”, ”fiscal compact” ja ”European semester”. Kyse on monimutkaisista julkisen talouden hallintaan ja valvontaan liittyvistä säädöksistä, joiden yksityiskohdat ja todellinen merkitys avautuvat vain asiantuntijoille, jos edes heille.

Markkinat ovat rauhoittuneet, mutta tilalle on saatu joukko uusia ongelmia.

Niistä ylivoimaisesti tärkein on, ettei uusien säädösten tarkimmastakaan noudattamisesta seuraa EU:n varma paluu takaisin talouden kasvu-uralle – sehän ei edes ole niiden tarkoitus. Silti jos kasvua ei tule, tai jää kilpailijoita selvästi hitaammaksi, kansalaisten usko yhteiseen eurooppalaiseen projektiin hiipuu ja lopulta sammuu.

EU jakautuu kahtia

Poliittisesti ongelma koskettaa demokratian syvintä olemusta. EU:n jäsenmaita valvotaan säännöksillä, joiden lähtökohtana on usko siihen, että Brysselistä löytyy aina suurin viisaus. Brysselin näkökulmasta ei ole ongelma, jos jäsenmaiden kansalaiset eivät tiedä eivätkä ymmärrä, kuinka paljon ja mitä valtaa säädösten myötä Brysseliin siirtyy. Oman ongelmansa muodostavat jäsenmaiden kansanedustuslaitokset, jotka Brysselistä katsoen näyttävät jatkuvan silmälläpidon tarpeessa olevilta kurittomilta kakaralaumoilta.

Talouden osalta ongelma on teoreettinen. Ovatko talouden kehityksen mittarit, joiden nojalla jäsenmaiden toimia jatkossa seurataan, niin yksiselitteisiä, kuin miltä näyttävät – ja mittaavatko ne juuri niitä ominaisuuksia, jotka hyvinvoinnin lisääntymisen kannalta ovat olennaisimpia?

EU on nopeasti jakautumassa kahtia. Jakolinja ei kulje etelän ongelmamaiden ja pohjoisen rahoittajien välillä. Jako on poliittinen. Toisessa leirissä ovat ne, jotka ovat nähneet talouskriisissä ainutlaatuisen mahdollisuuden viedä väkisin läpi federalistisia uudistuksia. Vastakkaiseen, nopeasti kasvavaan leiriin kuuluvien mielestä ainoa oikea vastaus kriisiin on kansallisen itsemääräämisoikeuden puolustaminen kaventamalla Brysselin määräysvaltaa, yksinkertaistamalla valvontasäännöksiä ja uudistamalla EU:n hallintoa.

Tässä taistossa pahin on vasta edessä.

JARMO MÄKELÄ on ulkomaantoimittaja.